

מוסיקה

עד אנה הגענו

150 קומפוזיטורים התכנסו ביום החמישי בבית ציוני אמריקה לשיבה גורלית מאד. על סדר היום עמד הנושא המכאיב: התדרדרותו של השיר בישראל, וכיצד למנוע את גסיסתו.

השיבה נערכה במסגרת הוועידה ההמ"שית של איגוד הקומפוזיטורים בישראל, המתכנס מדי שנה בתנוכה. הנואם הראשון היה מרדכי זעירא, מלחינים של 400 שירי עם, מליזה לילה ועד שועלי שמשון.

זעירא: "התדרדרה לגורל הזמר הישראלי אוכלת אותנו כמלאי פה. מזה עשר שנים אני עוקב בלב מלא חרדה אחרי התנוונותו. הטקסטים פורנוגרפיים, הלחנים מפוקפקים וזוללים. אלביסים, פרסלרים, ריצ'רדס ומחברים אחרים שולטים בנו." ומי אשם? קול ישראל, המפרסם הועבה זו. לא השיר בישראל התדרדר, אלא קול ישראל!

עמנואל עמירן, מפקח על הוראת המוסיקה במשרד החינוך: "ועד אנה הגענו, אם שיר כמו שיר השכונה משמיע קול ישראל עשרות פעמים ביום, ושירים יש ראלים באמת טובים משמיעים בשעון ה' מוסיקלי כשש וחצי בבוקר!"

סימון בריז'מורא, מפקח על הוראת המוסיקה בבתי-ספר: "יש להפסיק בכל מחיר את השידור הקולקלי, ולהחזיר את האזרחים למטבח!"

דניאל סמבורסקי, מלחין: "ההתדרדרות התחילה עוד בזמן הבריגאדה. ואתה יודע זאת טוב מאד, זעירא! אין מוצא רבותי. זה תהליך הסטורי. זהו המצב. הארץ הארוכה הזאת, אמריקה, הביאה עלינו את הקלה"ו" (קריאות מתוך הקהל): "שחוק, אתה נמצא בבית ציוני אמריקה!"

מרדכי רוט, מזכיר-יועץ: "מאז התעוררה בלורית שחורה על ראשי הנני עוסק בשיר העממי. רבותי, רק קול ישראל אשם בהתדרדרותו. הקריניית אימרת על כל שיר מפוקפק וזול: אני בטוחה שזה יהיה שלאגד, ואני בטוח שיש כאן שני של שיחוד. עלנו להתארגן כגוף אחד נגד שרות הדרור האומי!"

משה זילנרסקי, האחראי על ה' מוסיקה הקלה בקול ישראל: "קול ישראל לא אשם. משרד החינוך אשם. איזה שיעורי זימרה מתנהלים בבתי-הספר!"

שבת פפרזשקה, סגן מנהל שרות-השיר: "רבותי, השעה שתיים. עברנו כבר את הזמן המוקצב. לא ההלטנו כלום. אני מציע לערוך ישיבה בחול-המועד פסח, ולדון על הנושא: התדרדרותו של השיר בישראל." בינתיים ממשיך השיר הישראלי להתדרדר. יתכן שייעלם לגמרי עד פסח.

פאנסומימה

אופי במקום יופי

גחלת הפאנסומימה בישראל עוד לא כבדה. אחרי שייקה אופיר, גיזקי ארקין, וילי וסמי מולכי, מנסה לפוח בה מחדש קלוד קיפניס, 26.

כשעלה השביע קיפניס את הצגת הפאנסומימה שלו, אנשים וחלומות, הכוללת 11 קסטי יחיד שלו, כששלושה מתלמידיו מרפיעים ברקע כנחדים המקימים את התפאורה, לא יהיה זה רק מופען של כישרון ותירגול. קיפניס, יליד צרפת, חניכו של מרסו הנדול, עבד למעלה משנה על תוכנית, הכין אותה בקפדנות ובהשקעה כספית גדולה. כך, לי משל, הומין מוסיקה מיוחדת אצל נועם שרף, עטף את הבמה כולה במסכים ובישטיחים שחורים כדי להיטיב לבנות את האשליה שהוא מציג.

"הצגה זו היא עבורי נקודת מיפגש של כל מיני רעיונות שידוגדגו אותי במשך שנים", מספר קיפניס. "זו הצגה המאפיינת אותי. היא מירכבת, כמובן, מוסיקלית יותר דיים, צרפתיים, ישראלים וכלל-אנושיים."

הבסיס הטכני שלו מבוסס על האסכולה של מרסו, אך מערף על העמיק יותר באישיות של דמויותיו. "אין לי דמות ייצוגית אחת, כמו ביי של מרסו, אלא סולם רחב של דמויות. אני מעדיף את האופי לפני היופי." משום כך אין הוא מופיע במסכה הפאנסומימית המסורתית. הוא מבסס את דמותו תיו על מצבים ותנועות קומיות כדי ליצור רקע למצבים ליריים. תוכניתו אינן מוגבלות רק בארץ. קיפניס מקחה שיוכל להיראות עם הצגתו גם בעיר הולדתו — פאריס.



מלחינים זעירא, שמואל, בריחיים וקפלן פורנוגרפיה, זלב מלא כאב

שאין חוג נשים, שיוכל להדריך אותנו ב' נושאים האלה."

יאשקה עצמו לא מתרגש. הוא מדבר על נצחונותיו המרתקים בלהת. כל הרעש סביבו אינו נוגע לו. "אני לא מכין מה כל הרעש. נכון שבתחלה לא היו לי כל מחשבות שאגיע למקום נכבד, אבל עכשיו זה נראה לי די טבעי. המשימה הבאה שלי תהיה לקחת את אליפות הארץ."

מלבד שחמת מתעניין יאשקה בכדורגל, מציין בלימודיו בעיקר בחימה ובאלקטרוניקה ומרבה לקרוא ספרות מקצועית על שחמת עברית וברוסית.

"למזל", הוא מסביר, "יש תפקיד גדול במישחק המלכים. לפעמים מפסיד שחקן טוב את המערכה בגלל טעות פסית, או חוסר תשומת-לב. במישחק נגד יורם כןזוב, לי משל, כמעט והפסדתי. יורם עמד במצב הרבה יותר טוב משלי, והפסיד בגלל כמה טעויות שנבעו, כנראה, מחוסר תשומת-לב."

שחקן מבריק אחר, צורק דומיניץ, עמד בפני ניצחון כמעט-טוח על משה צירניאק. בעודו שקוע בתוכו התקפתו האחרונה, שהיתה צריכה להביא לניצחונו, הצביע צירניאק על השעון: "זמני עבר! דימיניץ ה' מופתע לא האמין שאימנם הפסיד, מה שביאמת קרה. מחוסר תשומת לב למחוגי ה' שעון, הפסיד קרב יוקרה שנצחונו בו היה מיוג ממש בכיסו."

מאות הצופים שעמדו בין ועל הכסאית וחוו בתחרות בכתר-ה' העבירו מפנה ליאוזו את גירסתו של יאשקה בליימן על משחק המלכים: "כל מיומנס יכול לשחק שחמת ואפילו לנצח." יאשרר עצמו מכחיש שאמר זאת. מה לעשית? כשאזה בפיסגה, מצטטים גם דברים שלא אמרת.

כדורגל

פצצה בינלאומית

עוד לא ידוע אם מאמנה החדש של נבחרת ישראל, ג'ורג' איינסלי, הוא מאמן טוב או לא. דבר אחד כבר ברור: הוא מאמן משעשע.

שבוע אחד בלבד אחרי שהציג דרמה מתח מורטת עצבים סביב קביעת סגל ה' נבחרת למשחק נגד נבחרת וייטנאם (העולם הזה 1370), בשכולם סברו כי המסך כבר ירד, גילה איינסלי כי הוא שומר עוד הפת' עה בכיסו. הפעם היתה זו קומדה. שעה וחצי לפני שעמד למסור את הרשימה ה' סופית של הנוסעים לוייטנאם למשרד ה' נסיעות, העיר איינסלי בשעה 6.30 בבוקר 4 מכדורגלני הנבחרת, הוציא אותם למבחן של השעה 12. אחרי 25 רעזי מבחן, קבע איינסלי את מה שכונה בפיו "פצצה בינלאומית!" הוא ניפה מהסגל את שני ה' כדורגלנים החזקים אברהם מינציל ונחום סטלמן. "סטלמן פצוע ואילו מינציל אויש", קבע.

זאת היתה באמת פצצה. שכן איש לא היה פוצה פה לו נופו השניים לפני שבוע. אבל צורת הניפוי המגוחכת ברע האחרון האירה את איינסלי באור מזור. מה שארע אחר-כך היה מציחק עוד יותר. עסקניהם של המנופים הצליחו לדחות את מועד הגשת רשימת הנוסעים. סטלמן, שאיים להכנס להסגר, נקרא למבחן נוסף. ואילו איינסלי, הנוגה לבקש תשלום מעתונאים הבאים לקבל ממנו איפורמציה, כינס מס' בת עתונאים בה מסר, חוגם, את ההסברים לצעדיו.

ספורט

שחמט

הנסיך הקטן

ברחוב אין הוא משאיר רושם מיוחד. קטן קומה, פרוץ זרוע נמשים, חיוך קוננטי בזחיות הפה, בלורית בהירה. בקיצור — יעקוב (יאשקה) בליימן (16) נראה כמו מאות אלפי צברים אחרים בתל-אביב, חיפה או ירושלים. איש לא יחשוד בו שהוא אלוף ישראל לעתיד בשחמת.

"כן שש או חמש, אני כבר לא זוכר מתי התחלתי לשחק שחמת." סיפר השבוע יעקוב, חמש דקות לאחר שהכניע את האמן הבין-לאומי, משה צירניאק. "את המשחק למדתי מאבי, בליטא, שם נולדתי." בן 11 עלה יאשקה ארצה, התגורר עם הוריו ב' חיפה, שם ניהל פעילות שחמתית ענפה. "נגד אבי אני כבר לא משחק." מוסיף הוא בחיוך, "הוא חלש מדי כרייב."

בן פורת יוסף, כשהתחילה האליפות הארצית בשחמת, היה אורם של הזרקורים מופנה כלפי "טריאומפריאט האריות" יוסף פורת (54), משה צירניאק (53) ויצחק אלוני (58). כל השלושה חילקו, עד כה, ביניהם את תואר האלוף. פורת וצירניאק אף מוג' דרים כמאנים בין-לאומיים, בעוד אלוני מח' זיק בתואר אלוף-ישראל לשנת 1962.

בליימן, שהגיע לתחרות לאחר שזכה ב' מקום הראשון בתחרויות הציגהמר שנערכו בחיפה, הרגיש עצמו כדניאל בגוב האריות, לא פילל כי הוא יחולל את הפתעה המר' עישה ביותר מאז החלו תחרויות האליפות בישראל.

הפתיחה היתה שיגרתית, עד לסיבוב נגד רביעי של התחרויות, בו התייצב בליימן נגד יוסף פורת. אילצו לסיים את הקרב בתיקו. מרגע זה והלאה היו עיניהם של עשרות הצופים, שהצטופפו באולם המרוח שב' בית-הסופר, נעוצות בנער בן ה'16. "יאשקה הצעיר הוא בן-פורת יוסף", התלוץ אוהד מושבע של משחק המלכים. "ממנו תיפתח הרעה לכל האלופים."

מסיבוב לסיבוב הוכיח יאשקה, כי הוא מועמד אפשרי לזכייה בתואר אלוף-ישראל. טוטו מהיר שנערך בין כמה ממתתפי ה' אליפות, קבע כמעט בטוחות שהאליפות ת' פול הפעם בחלקו של יוסף פורת, בעוד יעקוב בליימן יתפוס את המקום השני.

דא שוחרות לפרף. מול האריות, ליד שורת שולחנות עץ פשוטים, מתחרת 10 בנות המין-היפה על התואר אלופת-ישראל. בעוד שאצל הגברים מלחה כל מישחק הפ' תעה מרעיש, מתנהלים משחקי הנשים לא הפתעות. פרט מעניין: אצל הנשים לא ה' תיים עד כה אף משחק אחד בתוצאת תיקו. הסבירה יהודית אקרמן (23), מתחרה חני' נית שתפסה את המקום החמישי באליפות הקודמת: "אנפסר אולי להסביר זאת בעיבות' שנושים אינן שוחרות לטרף כמו הגברים."

למרים הופמן (20), שהצליחה לגזול נקודה מהאלופה, קלרה פרידמן (43), היתה תיאוריה כשלה: "אנחנו יותר איטיות ונוטות יותר להיכנע מאשר להילחם עד החיל האחרון." מספרת מרים, שהגיעה לתחרות במקרה, ל' אחר ששמעה על כך ברדיו: "יש לי אמ' ביציה להגיע פעם למקום הראשון, אבל צריך ללמוד הרבה תיאוריה ולהאמן. חבל

והתפאר כי בילה את כל היום בלב שטח האייב. שאר העיתונאים, ביניהם כתב על- החשמו נעצרו בכניסה ולא הורשו להיכנס." רוב הצעירים, חושבי הכפר ה' מחוצה ל', במקומות-העבודה. המיסגד, ממנו אפשר לפנות אל התושבים כרמקולי נכבש, וכח משטרתי מזויין הוצב עליו. התלמידים ב' בתי-הספר לא הורשו לצאת, וכל חשוד פוטנציאלי הוזרר שלא לגשת לקירבת ה' בית שנידון לכליה.

פטרולים של המשטרה, רגליים וממוני עם, הסתובבו בכפר משך כל היום. לקראת הלילה הושאר שבע נידות ורוכב-אופנוע, שהמשיכו לשמור על הסדר הטוב.

אכנים וחובות. אלא שלא היה על מה לשמור. התושבים, שחששו ממני פרו' בוקציה, נמנעו מלהתקהל בקבוצות, נשארו בבתיהם או בכתייהקה. גם הצעיר, לו שייך הבית, נאסב בן 24, מורה מפורט, חברה המפלגה הקומוניסטית, נשאר בביתו, בחברת ידידיו שבאו לנחמו. הוא ומשפחתו השקיעו- בכית את חסכוניותהם, לוו כספים ומכרו הפצים. "נשארו לי גל של אבנים וערימה של חובות", אמר נאסבי בהיר-השיערן במרירות.

רוב חושבי הכפר, המדברים עברית רהו' טה, לא שכחו את מה שלמדו בבתי-ספרם: "בזמן התורכים היו הציונים עובדים כל הלילה כדי להפסיק ולבנות גג לביתם. אם היו מקימים את הגג, לא היו התורכים הורסים את הבית. בית משפחת חייט עמד כבר חודש וחצי על תילו. הם כבר גרו בו, אבל המושל הצבאי של ישראל יותר קשות, כנראה, מהקיאמאק התורכי."

פתח תקוה

הגש של יזי

כנרשה, ידעה סווי זיס כי בישראל לא תוכל להיגשא לכהן. על כן שמחה, כאשר התאהבה דקא בסתם יהודי. לא העיקה עליה גם דאגה אחרת, מנת-חלקם של גרושים אמריקאים רבים הניים בישראל: היא התגרשה לא רק בפני פקיד-הרשום האזרחי, אלא גם בפני רב אמריקאי, לפי כל דיני ישראל.

אולם כאשר ניגשה לרבנות בתל-אביב, הסתבר לה שבכל זאת אינה יכולה להתחתן. בעיני רבני ישראל אין גירושה גירושית, והיא עדיין נחשבת אשת-איש. כי את ה' גירושים ביצע רבה הראשי של בוסטון, הרב סידני סילברמן, השירך לאיגוד הרבנים הקונסרבטיביים. הרבנות בישראל אינה מכי' רה באיגוד זה כסמכות רבנית.

ארגונים מתחרים. עוד לפני שנתיים מנו ראשי הרבנות הקונסרבטיבית בארצות-הברית לרבנות הראשית בישראל, בקישו הכרה בגירושין המבוצעים על-ידי רבנים קונסרבטיביים. הרבנות הראשית נשתה להי' ענות, כי היא לא רצתה להיכנס למלחמה עם ציבור גדול של רבנים, ברובם ציונים, המקיימים קשרים אמיצים עם ישראל; וגם מפני שבארש המבקשים עמדו הרב אלעזר פוינקלשטיין והרב שאול ליברמן, שאיש אינו יכול לפקפק בלמדנותם או בכשרותם ה' דתית. השניים, שביקרו במיוחד בישראל, הצהירו כי הם אחראים אישית לכל גט הנערך על-ידי רב קונסרבטיבי.

הדבר נודע לראשי אירגון הרבנים ה' אורתודוקסים באמריקה. אירגון זה עומד, בשנים האחרונות, במאבק מר על קיומו. כי הדור הצעיר ה' יהדות אמריקה נוטה לפולחן דתי ליבראלי יותר. בנוסה הקונסר' בטיבי, אילו הרבנות האורתודוקסית נדח' שבת כגורם הכלה והולך, הכרה ישראלית בגירושין הקונסרבטיביים, ידעו האורתוד' דוכסיים עשויה להנחית מכת-מוות לאיר' גוגם. הם העלו את מלוא הלחץ על ה' רבנים הראשיים יצחק נסים ואיטר אונטר' מן, הצליחו להשיג החלטה כי דינב של ה' גירושיים הקונסרבטיביים כדון גירושין ריי פורמיים, הנחשבים מומן כפסולים בעיני הרבנות — וחוקי האישות — בישראל.

הקונסרבטיביים פנו לשרת החוץ בגולה מאיר, ביקשו את עזרתה. היא הבטיחה להתערב, אולם בשובה לירושלים נתקלה ב' קיר האטום של הרבנות הראשית.

השבוע החליטו החוגים הקונסרבטיביים בישראל, כנראה על מי רצו גם מצד חוגים ממשלתיים, להעביר את העניין להכרעה מש' פניית, סווי זיס תיפנה לבית-המשפט ה' עליון, בבקשת צו-עילה-נאי נגד הרבנות הראשית. תמוחה: בית-המשפט יקבע תק' דים נוסף, שיסייג מעט את השלטון המוחלט של חוקי ימיה-ביניים, על חיהם הפרטיים של אזרחי המדינה.

* כתב העולם הזה, שלא הורשה ל' היכנס. הוכנס לכפר בדרכי-עמיקין על-ידי התושבים.